

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою СНУ ім. В. Даля
протокол № 5
від 29 грудня 2021 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ректора СНУ ім. В. Даля
№ 02/21 від 11 січня 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ
У СХІДНОУКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Редакція 2022-01

м. Северодонецьк

АВТОРИ:

Перший проректор СНУ ім. В. Даля

Дмитро МАРЧЕНКО

Директор центру організаційно-методичного
забезпечення освітньої діяльності

Павло БОРОВІК

1 МЕТА І СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Положення про проведення відкритих занять у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог стандарту ДСТУ EN ISO 9001:2018 «Quality management systems - Requirements» («Системи управління якістю. Вимоги») з метою виявлення рівня професійної компетенції, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації наукового-педагогічного працівника для подальшого їх вдосконалення та підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

1.2 Положення є обов'язковим для ознайомлення та виконання науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти університету.

1.3 Для інших працівників університету Положення носить інформаційний характер.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Дане Положення розроблено відповідно до:

- ДСТУ EN ISO 9001:2018 «Quality management systems - Requirements» («Системи управління якістю. Вимоги»);
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Статуту СНУ ім. В. Даля;

3 ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ

У даному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

Відкрите заняття	одна з форм педагогічного контролю, метою проведення якого є виявлення рівня професійної та педагогічної майстерності викладача, поширення передового досвіду використання новітніх технологій навчання з розробкою рекомендацій щодо їх впровадження в освітній процес.
Лабораторне заняття	це вид навчального заняття, при якому здобувач вищої освіти під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, оснащенням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, оволодіває методикою експериментальних досліджень в конкретній предметній галузі та обробки отриманих результатів
Лекція	основний вид навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Практичне заняття	вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають вмій та навичок їх практичного застосування.
Семінарське заняття	вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем. На підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів) здобувачі вищої освіти готують тези виступів.

У даному Положенні застосовано наступні скорочення:

Положення	Положення про Проведення відкритих занять у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля.
СНУ ім. В. Даля, Університет	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.
ЦОМЗОД	Центр організаційно-методичного забезпечення освітньої діяльності.

4 ВСТАНОВЛЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1 Керівництво СНУ ім. В. Даля несе загальну відповідальність за здійснення контролю щодо дотримання даного Положення в університеті.

4.2 Локальну відповідальність за здійснення контролю щодо дотримання даного Положення в університеті несуть завідувачі кафедр СНУ ім. В. Даля.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Відкрите заняття проводиться з метою:

- обміну та узагальнення передового досвіду навчання;
- демонстрації нових прийомів та форм проведення занять, сучасних технологій та активних методів навчання, способів досягнення навчальних та виховних цілей заняття;
- контролю за якістю навчальних занять;
- надання методичної допомоги молодим викладачам.

5.2 Відкрите заняття виконує такі функції:

- інформаційну – з одного боку виявляється інформація щодо рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності викладача, з іншого – щодо рівня підготовленості здобувачів вищої освіти групи;
- діагностуючу – виявляються провідні методи і прийоми, що застосовуються викладачем, їх відповідність цілям заняття, урахування специфіки аудиторії; встановлюються причини певних прогалин у знаннях здобувачів вищої освіти;

- мотивуючу – стимулює подальше вдосконалення професіоналізму викладача та навчальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- прогнозуючу – дозволяє поширювати передовий досвід, окреслювати шляхи зростання педагогічної майстерності викладача.

5.3 Типи відкритих занять:

- поточне – відкрите заняття, яке проводиться викладачем з метою обміну та узагальненям передового досвіду навчання, для викладачів відповідної кафедри;
- показове – відкрите заняття, яке проводиться високодосвідченим викладачем з метою демонстрації передових методик викладання, використання новітніх освітніх технологій, у першу чергу для молодих викладачів або ж для колег із інших закладів освіти, які проходять курси підвищення кваліфікації. Показове заняття виступає як школа передового досвіду. Викладачеві, який проводить навчальне заняття, дозволяється вибір теми показового відкритого заняття. Перевагу рекомендовано надавати складним темам програми, які є важливими для здійснення міжпредметних зв'язків і потребують серйозних змін у методиці викладання у зв'язку з низьким рівнем засвоєння теми за результатами перевірки залишкових знань і т. ін.;
- контрольне – відкрите заняття, яке проводиться викладачем з метою контролю за якістю навчальних занять.

5.4 Відкрите заняття можуть відвідати усі бажаючі та мають право висловити свою особисту думку.

5.5 Повідомлення про відкрите заняття обов'язково оприлюднюється на відповідних дошках кафедр не пізніше, як за тиждень до його проведення.

5.6 Відвідувачі відкритого заняття повинні бути тактовними, не втручатися в його хід, не висловлювати в присутності здобувачів вищої освіти свого ставлення до роботи викладача.

6 ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

6.1 Планування відкритих занять в Університеті здійснюється шляхом складання на поточний навчальний рік (за семестрами) графіків (додаток 1) їх проведення на кожній кафедрі.

6.2 При складанні графіка слід враховувати побажання викладачів, за якими залишається право вибору теми і дати відкритого заняття.

6.3 Рекомендована кількість відкритих занять по кафедрі не більше одного заняття на два тижні.

6.4 Остаточний графік відкритих занять має бути сформований і затверджений на засіданні кафедри впродовж одного місяця після початку кожного семестру.

6.5 При складанні графіка необхідно враховувати терміни дії контрактів науково-педагогічних працівників кафедри.

6.6 Відповідальність за своєчасне виконання графіка проведення відкритих занять та інформацію про них несуть завідувачі кафедр.

6.7 Повідомлення про відкрите заняття оприлюднюється на відповідних дошках кафедр та офіційному сайті кафедри не пізніше, як за тиждень до його проведення. Зразок оголошення про відкрите заняття наведено у додатку 2.

6.8 Моніторинг виконання графіку проведення відкритих занять науково-педагогічними працівниками університету здійснює ЦОМЗОД.

7 РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

8.1 Всі відвідувачі відкритого заняття мають право надати відгук в журналі відвідування (додаток 3). При рецензуванні відкритого заняття відвідувачі повинні оцінити наступне:

- дотримання принципу свідомості й активності здобувачів вищої освіти (оголошення теми, плану, роз'яснення мети, завдань та значення теми для вирішення суспільних і галузевих проблем тощо);
- дотримання принципу активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти (доказ необхідності знань з теми – мотивація навчальної діяльності, зв'язок із майбутньою практичною діяльністю, повторення і закріплення знань, використання сучасних технічних засобів навчання, комп'ютерних технологій, статистичних даних, матеріалів періодичних видань тощо);
- дотримання принципу науковості (використання досягнень науки і техніки в галузі, розкриття причин і наслідків із проблем даної теми, проникнення в суть явищ і подій, ознайомлення з історією розвитку науки, зв'язок даної науки з іншими науками, використання нормативних актів галузі тощо);
- дотримання принципу систематичності й послідовності (опір на пройдене під час вивчення нового матеріалу, здійснення внутрішньопродметних і міжпредметних зв'язків згідно з робочою програмою навчальної дисципліни, фіксування уваги здобувачів вищої освіти на основних питаннях тощо);
- дотримання принципу наочності (використання натуральних зразків, схем, діаграм, плакатів, роздаткового матеріалу тощо);
- дотримання принципу емоційності навчання (поведінка, культура мови, дикція, тактовність тощо).

8.2 Після проведення відкритого заняття відбувається його обговорення на найближчому засіданні кафедри.

8.3 Обговорення відкритого заняття проводять, дотримуючись наступної послідовності.

У першу чергу слово надається викладачеві, який проводив відкрите заняття, для формулювання мети навчального заняття, обґрунтування вибору методів і прийомів. Виступ викладача має допомогти присутнім зрозуміти його педагогічний задум, особливості застосовуваних ним методів і прийомів, що лежать в основі системи його роботи. Виступаючі повинні детально проаналізувати переваги та недоліки заняття, оцінити заняття з навчально-методичної точки зору, звернути увагу на досягнення поставлених цілей навчання, на ефективність використання засобів мультимедіа, наочного приладдя, дидактичних матеріалів та ін.

8.4 За результатами обговорення відкритого заняття на засіданні кафедри оцінюється його якість, підводяться підсумки та вносяться пропозиції щодо вдосконалення професійного, методичного та організаційного рівня проведення занять даним викладачем.

8.5 Оформлені матеріали результатів контролю якості відкритих занять мають бути зафіксовані в журналі відвідувань (додаток 3), а також в протоколах засідань кафедри.

Додаток 1
до [Положення про проведення відкритих
занять у СНУ ім. В. Даля](#),
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля
11.01.2022 № 02/21

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

науково-педагогічними працівниками кафедри _____

на _____ семестр _____ навчального року

№ з/п	ПІБ науково-педагогічного працівника	Дата проведення	Вид заняття (лекція, лабораторне, практичне / семінарське) та його тема	Тип заняття (поточне, показове, контрольне)	Аудиторія, час
1	2	3	4	5	6

Завідувач кафедри _____

Підпис _____

Дата _____

Додаток 2
до [Положення про проведення відкритих
занять у СНУ ім. В. Даля](#),
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля
11.01.2022 № 02/21

ОГОЛОШЕННЯ

«__» _____ 20__ року

Відбудеться відкрите заняття

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада науково-педагогічного працівника)

_____ (ПІБ науково-педагогічного працівника)

з дисципліни _____

на тему: _____

час _____, аудиторія _____, курс _____, група _____,

факультет _____

кафедра _____

ЗАПРОШУЮТЬСЯ ВСІ БАЖАЮЧІ

Додаток 3
до [Положення про проведення відкритих
занять у СНУ ім. В. Даля](#),
затвердженого наказом ректора
СНУ ім. В. Даля
11.01.2022 № 02/21

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЖУРНАЛ
ВІДВІДУВАНЬ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ

назва кафедри

у 20__-20__ навчальному році

у 20__-20__ навчальному році

у 20__-20__ навчальному році

у 20__-20__ навчальному році

